

Núm. 37 Primavera 2018

Parlem

EDITORIAL

3.– Equip de Redacció.

OPINIÓ

3.– Viure, reviure, conviure, sobreviure, pel *Mn. Manuel Pal*.

L'ENTREVISTA

4.– *Sr. Houari Aarab*, l'Islam.

Sra. Preslava Simeonova, l'Adventisme del 7è dia.

PARLEM DE SALUT

7.– L'insomni, per la *Dra. Anna Mont*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.– APS "ens movem i conversem" Escola Pau Claris. Visitants nous a la terrassa. Església Evangèlica. Moviment Anna M Janer. Calderada de Sant Antoni. Mural col·lectiu. Escola de Música. Taller de cuina.

HISTÒRIES O CONTES

13.– Les feines de l'Antònia, per la *Sra. Antònia Garcia*.

LES NOSTRES RECEPTES I REMEIS CASOLANS

14.– Ous farcits.

Mascareta per al cabell.

PARLEM AMB LA GENT GRAN

15.– Les supersticions, padrines i padrins del Centre de Dia.

RECORDEM

18.– Costums religiosos.

ELS NOSTRES POBLES

20 Organyà, per les *Sres. Amparo Sánchez i Rosita Sabrià*.

OCI I CULTURA

22.– Símbols

Veritat / Mentida

Troba la paraula intrusa

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Eva March Álvarez i Aida Martínez Cardona.

Han col·laborat en aquest número:

Arxiu Planella, Houari Aarab, Sana Aarab, Sussi Boniquet, Teresa Esclusa, Montse Espinalt, Teresa Garcia, Annabel Gascon, Visitación Lorenzo, Anna Mont, Mn Manuel Pal i Preslava Simeonova.

Els nostres residents:

Pere Altimir, Ramona Bonet, Francisco Bullich, Angela Casado, Mercè Cerqueda, Isabel Cintas, Rosalia Fanés, Piedad Fernandez, Antònia Garcia, M. Rosa Isern, Josep Malé, Rosa Osete, Montserrat Palau, Celest Puy, Ventura Ribó, Regina Ruf, Rosita Sabrià i Amparo Sánchez

Fotografia de portada: Arxiu Planella.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

Els costums religiosos prenen protagonisme en aquest número de primavera. Parlarem, entre altres coses, de la religió adventista i de la religió musulmana, de supersticions i d'Organyà. Us explicarem totes es activitats que hem fet amb els nostres avis i una pila de coses mé afanyeu-vos a fullejar, llegir i rellegir tot el que us hem preparat.

Bona lectura i benvingut el bon temps!

Equip de redacció

Opinió

Viure, reviure, conviure, sobreviure.

Estic content de comunicar-me uns breus moments amb tots els residents d'aquest centre sociosanitari i amics del Sant Hospital a través d'aquestes pàgines de la nostra bella revista trimestral. Comunicar-nos, saludar-nos, donar-nos la mà, interessar-nos per tot el què sentim i vivim... És tan important això!, i més quan ens fem grans i passem sovint moltes hores sols.

Jo fa quinze anys que vinc cada tarda una estona a l'hospital, a les diverses plantes, i al centre residencial, i puc saludar, ni que sigui breument, ara l'un, ara l'altre.

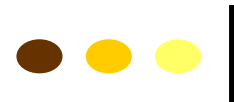
No puc fer gran cosa. Però molts m'agraeixen aquests moments d'atenció i m'ho diuen expressament. Preguar per cadascun d'ells en la missa que celebro poc després, per a mi, també és important. Ho faig amb molta fe, esperança i amb goig. Si creiem, les nostres alegries i les nostres penes les vivim amb una fortalesa i una pau diferents. I quan celebrem la missa, cada dissabte, a la sala gran del Centre de Dia, sento que la pregària ens uneix més i ens enforteix.

Déu no és una idea ni una il·lusió, és una Presència en el cor de la nostra vida, cada dia, cada dia...

Viure, reviure, conviure i després sobreviure per sempre, quin do i quina gràcia tan grans!

Mn. Manuel Pal i Casanovas

Sr. Houari Aarab Amar

L'Islam

L'Houari Aarab va néixer el 2 de març de 1957 a Bni Ensar (província de Nador) al Marroc. Des de principis dels anys 80 viu a la Seu d'Urgell.

En aquestes línies ha volgut compartir amb nosaltres els costums de la religió islàmica.

Quines festes religioses celebren?

Celebrem l'EID AL-FITR que és un dia de festa quan s'acaba el Ramadà.

També l'EID AL ADHA, la festa del corder, que se celebra amb un àpat amb familiars i amics on es menja carn de corder sacrificat. Tradicionalment es reparteix la carn en tres parts, una per a la família, una altra per als coneguts i l'última per als pobres.

Quines obligacions teniu relacionades amb la vostra religió?

Hem de resar cinc cops al dia el Salat.

El Zakat que consisteix en el pagament anual del dos i mig per cent del capital de cadascú per repartir-lo als pobres. Cada musulmà ha de calcular la seva pròpia Zakat de forma individual.

El dejuni durant el mes de Ramadà (novè mes islàmic), durant el qual he d'abstenir-me de menjar, fumar, perfumar-me i tenir relacions sexuals des que surt el sol fins que es fa de nit.

La peregrinació a la Meca, anomenada HAYY, que tenim l'obligació de realitzar un cop a la vida.

Com influeix a la seva vida la religió?

Porto a la Seu d'Urgell 30 anys, i la veritat és que mai m'he sentit diferent.

Sempre m'he sentit un més. Quan vaig arribar era quasi el primer musulmà i sempre m'han tractat amb respecte i comprensió. La Seu té persones molt bones i respectuoses.

En el treball, si ets una persona treballadora, no tens perquè tenir problemes siguis d'on siguis.

Quines cerimònies religioses celebren?

Les bodes típiques que acostumen a durar des de tres dies a una setmana. Es fan a casa d'algun dels nuvis, també pot ser en un local públic, hi ha sales específiques per a aquests casaments.

El dia del bateig, acostumem a matar un corder en nom del nadó i es festeja amb la família.

Sra. Preslava Simeonova

Adventisme del 7è dia

La Preslava, la Pres, com la coneixem les companyes, va néixer a Russe una ciutat de Bulgària. L'any 2000 va anar a viure a València i treballa com a auxiliar d'infermeria al nostre Hospital des de fa més de 10 anys.

A continuació ha compartit amb nosaltres alguns costums de la seva religió.

Quines festes religioses celebren?

Celebrem dues cerimònies molt importants. Una és el bateig, mitjançant el qual confessem la nostra fe en la mort i resurrecció de Jesús i el reconeixem com al nostre Senyor i Salvador. Es realitza per immersió en grups.

L'altra és el Sopar del Senyor o Sant Sopar que simbolitza la nostra acceptació del cos i la sang de Crist que va ser vessada per nosaltres.

Entre les festes recordem tant el Nadal com la Setmana Santa, encara que no ho celebrem pensant que va ser al mes de desembre.

Quines obligacions teniu relacionades amb la vostra religió?

Primer de tot, ajudar als altres i estimar a la família.

Hem de tenir cura de la nostra salut, els adventistes creiem que la clau per al benestar es troba en una vida d'equilibri i moderació. Per això, evitem el consum de tabac i d'alcohol i controlem no menjar carn en excés.

Hem de resar, per què l'oració és la connexió directa amb Déu.

També, hem d'estudiar la Bíblia, per a nosaltres és un llibre d'històries, una guia d'autoajuda, una carta d'amor i una col·lecció de cites inspiradores, tot en el mateix llibre.

En últim lloc, tenim una cita setmanal els dissabtes amb Déu. Creiem que ens va donar un secret per donar el millor de nosaltres, quan ens va dir "Recorda el dissabte (...) el setè dia és de repòs (...) no facis en ell cap obra" (*Èxode 20:8-10*). Per això el dissabte no podem treballar i anem a l'església.

Parlem de salut...

L'insomni

Per la Dra. Anna Mont
Psiquiatra de la FSH

Què és el son?

És un procés vital, cíclic, complex i actiu, essencial per mantenir l'equilibri físic i psíquic de les persones, i ocupa un terç de la vida. Tots els animals dormen.

Tot i que l'estructura del son varia fisiològicament amb l'edat, cal tenir clar que l'insomni no forma part d'un procés normal d'envelliment.

L'arquitectura del son, està composta per 3 segments:

1. Fases 1 i 2, de son superficial.
2. Fases 3 i 4, caracteritzades per un son profund i considerades les fases del son més reparadores.
3. Son REM (moviments oculars ràpids), que té lloc sobretot durant la segona meitat del son.

Amb l'edat, s'observa una reducció de les hores de son fins a 5-7 hores/nit (disminueix les fases de son reparador i augmenten els despertars nocturns). Això es tradueix en una disminució fisiològica tant de la quantitat com de la qualitat del son, fet que pot interferir en el funcionament diari de les persones i afectar la seva qualitat de vida.

Què és l'insomni?

És la queixa de dificultat (persistent) per dormir, tot i l'oportunitat i les circumstàncies adequades per al son. Un insomni crònic pot produir un deteriorament diürn.

És important, abans d'un diagnòstic de trastorn d'insomni, descartar altres factors que puguin ser-ne la causa, com la presència d'altres malalties, el consum de substàncies i/o fàrmacs.

Tractament de l'insomni:

L'objectiu del tractament de l'insomni és aconseguir un augment de la quantitat i de la qualitat del son, per tal de millorar l'activitat i la funcionalitat diürna.

El tractament de primera línia són les mesures no farmacològiques, com el control d'estímuls, la restricció de la son, tècniques de relaxació, teràpia cognitiva i higiene del son. Han demostrat eficàcia i els seus resultats es mantenen en el temps.

Mesures no farmacològiques

Control d'estímuls: aneu al llit quan tingueu son. Aixequiu-vos de nou si no us heu dormit després de 20'. Repetiu el procediment tants cops com sigui necessari. Aixequiu-vos cada matí a la mateixa hora.

Restricció del son: ajusteu el temps de permanència al llit amb les hores de son real. El temps mínim al llit mai és inferior a 4,5 hores. No es permet cap migdiada durant el dia. Augmenteu el temps al llit 15 o 30 minuts cada setmana fins a romandre 7 hores o fins que l'eficiència del son sigui òptima.

Exercicis de relaxació: estireu-vos amb els ulls tancats. Tenseu i relaxeu els diferents grups musculars.

Biofeedback: ús d'un aparell amb un senyal (llum, so) que varia d'intensitat per indicar el nivell d'un paràmetre fisiològic preseleccionat, per exemple la tensió muscular del front.

El tractament farmacològic ha de reservar-se per als casos més greus on no funciona el tractament no farmacològic i no es recomana el seu ús crònic. Alguns dels medicaments utilitzats per tractar l'insomni són les benzodiazepines i els fàrmacs Z (són eficaços però presenten efectes secundaris, pel que cal emprar sempre la mínima dosis efectiva i limitar la durada del tractament).

Les nostres activitats

APS "ens movem i conversem". Escola Pau Claris

Visitants nous a la terrassa

Tenim visitants nous a la terrassa. Des que vam penjar la menjadora d'ocells, això és un anar i venir. Principalment, ens vénen a veure els lluers i els pardals. Donen vida i moviment a la terrassa. A més, és força entretingut observar el seu comportament!

Església Evangèlica

L'església Evangèlica ens continua acompanyant cada 15 dies, els diumenges. Moltes gràcies!

Moviment Anna Maria Janer

Tornen els joves del moviment d'Anna Maria Janer. Celebrem una missa conjunta.

Calderada de Sant Antoni

El dia de Sant Antoni, vam celebrar el dinar conjuntament al Centre de Dia. Prèviament, ja que el dia acompanyava, vam anar a veure com es feia la Calderada al Passeig, i a beneir els panets a la Catedral.

Mural col·lectiu

Escola de Música

Taller de cuina

Històries o contes

Les feines de l'Antònia

A l'Antònia Garcia, la coneixem entre d'altres coses per la seva afició a fer mitja. Va aprendre'n tota sola als 8 anys, aprofitant les llargues estones mentre cuidava el ramat als prats de Montemayor del Ríó, tot recordant com feia mitja la seva mare, agafava la tija de la ploma dels pollastres més grossos de casa de la tieta i les feia servir d'agulles.

Aquesta no és l'única ocupació que ha tingut. Al casino de la tieta, s'encarregava de fer sonar el "manubrio". Una mica més grandeta va treballar en una empresa de filatura, cosint abrics de nen de pell de conill, fent guants de ganxet... alguns varen ser comprats per gent poderosa!

A Barcelona, va treballar en una empresa de melmelades i en una Orxateria del carrer Aribau, però com que aquesta feina era temporal, se'n va anar a treballar a l'òptica Casa Cottet. Allà van veure que tenia molta destresa manual i es va encarregar de fer les ulleres més delicades, les d'or.

Ja als 30 anys, a part dels estrangers, va ser de les poques a descobrir la diversió que era anar de càmping. El va donar a conèixer a molta d'altra gent a través d'una rifa que es feia al mercat nou de Sants: un dels premis era el lloguer de tendes de campanya que meticulosament havia equipat l'Antònia. Davant l'èxit, va passar a llogar les tendes directament i finalment a la seva venda.

Temps després, va llogar una xarcuteria al Guinardó i la va convertir en el que avui en diem una botiga "gourmet", la va regentar 10 anys. També va estar de caixa en un bingo de Barcelona. Durant aquesta època va conèixer el Joan d'Alàs, es varen casar i, al cap d'uns anys, van anar a viure a Alàs, on sempre s'hi ha sentit molt estimada.

ANTÒNIA GARCIA

Les nostres receptes

Ous farcits

Per la Sra. Isabel Cintas

Ingredients:

- Tonyina
- Ous
- Olives
- Tomàquet
- Maionesa
- Pebrot escalivat

Posem els ous amb closca a bullir, els deixem refredar i els pelem.

Els tallem per la meitat i els hi traiem el rovell. L'apartem en un bol on hi afegim tonyina, olives (talladetes a rodanxes) i un xic de tomàquet fregit.

Farcim els ous que anteriorment havíem buidat i els col·loquem en una safata. Els cobrim amb maionesa i unes tires de pebrot escalivat i olives senceres per sobre. Bon profit!

Remeis Casolans

Mascareta per al cabell

Per la Sra. Rosa Osete

Ingredients:

- 1 rovell d'ou
- 1/2 cogombre
- 1 bon tros d'àloe vera ben pelat
- 1 culleradeta d'oli d'oliva verge
- 2 perles de Vitamina E

Triturem tots els ingredients amb la batedora. Estenem la pasta sobre el cabell humit i la deixem fins que s'assequi.

Retirem amb aigua tèbia i fem una ensabonada al cabell.

El tractament es pot fer un cop per setmana.

Els remeis casolans recollits provenen de l'experiència dels padrins i de la cultura popular. Cal recordar que no tenen una base mèdica o científica comprovada.

Parlem amb la gent gran

Padrins Centre de Dia

Les supersticions

Creieu que tots tenim supersticions? Penseu que podem ser conscients d'aquelles que tenim i, molts cops, de la seva absurditat?

Per definició una superstició es refereix a un conjunt de creences no fonamentades i irracionals que poden estar basades en la fe, o relacionades amb el pensament màgic, per mitjà del qual el practicant creu que el futur, o la vinguda de certs esdeveniments, poden ser influïts. És un comportament totalment deslligat de qualsevol conseqüència, però que persistim a fer sota la creença que ens reportarà una recompensa.

Els avis ens han parlat, majoritàriament, de les supersticions populars, d'aquelles que han estat transmeses de generació en generació, que fem de forma quotidiana i que tenim integrades en el nostre funcionament. Qui no ha pres el botó de l'ascensor més d'un cop esperant que baixi més ràpid, ha creuat els dits o ha pensat un desig i bufat totes les espelmes del pastís alhora perquè es complís?

Els nostres padrins ens expliquen que abans la gent no tenia la informació i el coneixement que tenim actualment sobre molts temes i que a través de les supersticions es donava resposta a alguns dubtes que sorgien. A través d'elles es donen explicacions màgiques a allò que la ciència no pot aclarir completament.

Sou supersticiosos? Quines supersticions teniu o coneixeu?

Són moltes les supersticions que hi ha i sempre han estat presents en el nostre dia a dia.

Amb independència que hi creiem o no, i que pensem que són una bestiesa, en un moment o altre, molts o pocs hem deixat de fer alguna cosa pensant en les supersticions.

De vegades creiem que si fem o deixem de fer alguna cosa tindrem bona sort o que allò que vindrà serà bo i d'altres que provoquen tot el contrari, i que per tant, canviem allò que faríem perquè no passi alguna desgràcia. Molts cops ja sabem que no passarà res però són coses que hem sentit durant tota la nostra vida i no podem ignorar.

Segurament avui en dia algunes supersticions han canviat però d'altres encara continuen presents en molts de nosaltres:

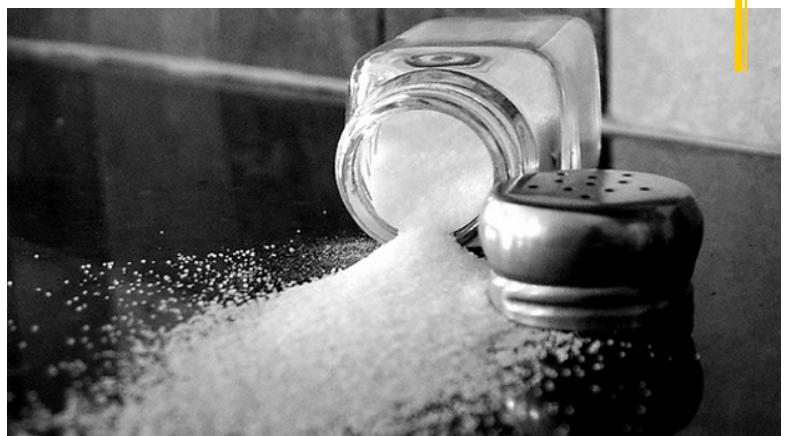
Creuar-se amb un gat negre. Es deia que els gats negres feien companyia a les bruixes, era un senyal de mala sort.

Vessar un saler. Aquest fet es relacionava amb algun fet negatiu, trencar alguna amistat o conflicte amb algú. Per evitar que això passés ens havíem de posar una mica de sal a l'espatlla esquerra. La sal, també es feia servir per protegir les cases, es podia posar pels racons. Els capellans també en tiraven una mica a les portes de les cases per beneir-les.

Trencar un mirall. Això comportava tenir 7 anys de mala sort, a molts de nosaltres se'ns ha trencat un en algun moment de la vida però no ens ha passat res que no hagués de passar.

Trobar un **trèvol de quatre fulles.** No te'n trobaves molt sovint però quan ho fèiem els agafàvem amb molta il·lusió perquè era un senyal de bona sort en tot allò que et passés durant el dia.

Passar per sota d'una escala. Molts cops deixàvem de passar-hi per sota per por a que qualsevol cosa dolenta ens pogués succeir. De totes formes, algun cop no ens havíem adonat que hi havia una escala i ja érem a sota, ens deien que es podien creuar els dits per evitar que la mala sort recaigués en la persona que estigués a sota.

La data **dimarts 13**. Era una data en la qual evitàvem fer coses que tinguessin rellevància, viatjar, matar el porc, fer pa, etc. És un dia que tenia una connotació molt negativa en el calendari.

Pa. El pa era un aliment sagrat a taula, abans d'encetar-lo li fèiem la creu i no el podíem posar mirant cap a baix. També el beneíem per demanar que no faltés, no es podia llençar i si ens sobrava una mica li fèiem un petó.

Tocar fusta. Ho fèiem per tenir bona sort, avui en dia encara hi ha molts moments que ho diem.

La menstruació. A les dones ens limitaven moltes activitats quan estàvem amb el període. No podíem tocar les plantes per por a que es morissin, no podíem fer maionesa perquè ens deien que es tallaria i tampoc tocar la carn en època de matança. També se'ns deia que si teníem la regla no ens podíem banyar ni rentar el cap per risc a emmalaltir.

El corb i el borinot negre. Quan algun d'ells volava al voltant d'algú era signe de mal presagi i es deia que algú de la família, o molt proper, es moriria al cap de poc temps.

Tirar arròs quan algú es casava. Aquesta superstició s'ha acabat convertint en una tradició. És una manera de desitjar bona sort al matrimoni i fertilitat a la dona.

Qui diu el que porta o no mala sort?

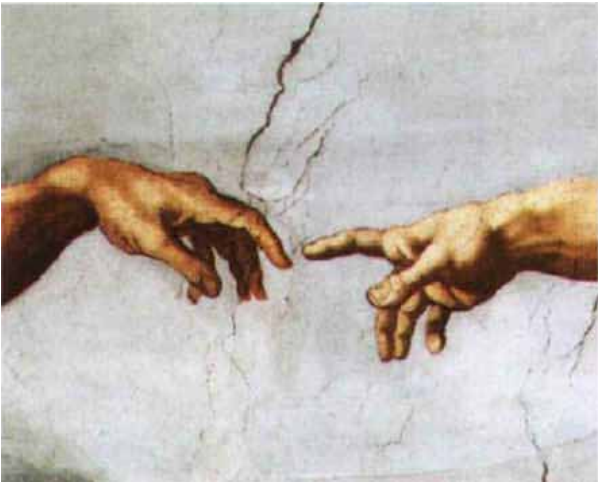
La bona o la mala sort s'ha de buscar per cadascú.

Actualment encara hi ha gent que creu en les supersticions però segurament no és el mateix que en la nostra època. Llavors hi havia molt desconeixement sobre molts temes i s'utilitzava la por per fer creure o limitar a la gent en el seu funcionament quotidià, els presagis, la mala sort, la mort, la foscor...

Recordem

Costums religiosos

Beneir el pa, resar cada dia abans d'anar a dormir o anar a catequesi cada diumenge són alguns dels costums religiosos que van marcar la generació dels nostres avis i que hem recollit en aquest espai, records i costums passats i algunes encara vius entre les noves generacions.

La missa

Anar a missa es convertia en la primera activitat que fèiem el diumenge, els pobles que tenien capellà fixe organitzaven missa a les set del matí i aquesta era la primera cerimònia del dia. Molts cops ens feia molta mandra anar-hi i els pares ens deien que si no hi assistíem tampoc aniríem al ball. Alguns cops, durant el ball, es tocava a rosari i ens feien plegar.

Per festa major sempre es feia missa i no era ben vist que la gent del poble no hi anés. Fa uns anys aquesta es deia en llatí i el capellà d'esquenes a la gent.

A totes les esglésies hi havia escolanets, normalment n'hi havia un parell, tocaven la campaneta i ajudaven al capellà durant tota la cerimònia.

En alguns pobles, el sacerdot a més de la missa també feia de mestre.

Temps de quaresma

Diuenge de rams es beneïa la palma i anàvem a missa amb rams de sabina, romaní o llorer.

Cada dijous i divendres sant, a les cases es preparaven complements per als monuments. Consistien en unes galledes amb plantes i guarnides amb papers de colors, roses, clavells...

A l'altar de església o a la catedral també se'n posaven i el dijous sant la gent seguia els monuments que hi havia a diferents llocs de la Seu, a la catedral, l'hospital, l'asil, la punxa o la missió.

El Divendres sant es feia dejuni, s'esmorzava i se sopava poc, no es podia menjar carn, només peix, bacallà amb suquet, ous durs i panses. També era costum menjar els bunyols de vent. Aquelles famílies que volien menjar carn, pagaven al capellà la butlla, 10 pessetes o un duro, i aquest els feia un paper donant-los permís per menjar carn els divendres de quaresma.

El divendres sant les dones no feien feines, deien que no es podia escombrar perquè sortien formigues. Aquest dia tampoc tocaven campanes a missa, s'avisava tocant la carrau. El capellà posava una fusta a dins de l'església i els nens picaven amb una maça, simbolitzava que es mataven els jueus. De dijous sant a diuenge de Pasqua no es podien tocar les campanes. Per quaresma el Crist es tapava amb teles morades i a la catedral es feien exercicis espirituals. En aquesta època era costum que alguns homes anessin a Peramola, es tancaven una setmana en un espai i feien exercicis espirituals, confessions, pregàries...

Divendres de quaresma es feia el viacrucis dins de la Catedral i també per alguns carrers de la Seu. Per setmana santa, el capellà posaven sal a les portes i a la paret de les cases per beneir-les i la família sempre li donava la voluntat.

El confessorari

El Divendres de cada mes era temps de confessions i es feien cues a cada confessorari, les noies al costat i els homes al mig. Molts cops et preguntaves, i ara què li diré al capellà? Et feia força preguntes i també variaven segons l'estat civil de la persona, ens demanaven si dèiem renecs, si teníem mals pensaments... Un cop havia acabat la confessió el capellà ens manava un Pare Nostre o un Ave Maria de penitència. Segons féssim podríem anar al cel, on hi havia la glòria, a l'infern, el foc o al purgatori amb els dimonis.

Els nostres pobles

*Per les Sres. Amparo Sánchez i
Rosita Sabrià*

Organyà

L'Amparo va treballar molts anys a la fonda Cal Casaca. També explica que els embotits d'Organyà són boníssims: llonganissa, fuet, bull, pa de fetge...

De la font Bordonera en surt aigua de dins les pedres. Abans servia per regar tot el poble. La Rosita recorda que quan era jove s'hi van construir taules, cadires i barbacoes. La gent hi portava les graelles i la carn els dies de festa per a dinar i passar-hi el dia. És per l'aplec del dilluns de Pasqua quan s'hi concentrava més gent.

La muntanya de Santa Fe amb la seva forma característica, i la capella de la Santa al cim, és el tret que identifica més clarament el paisatge d'Organyà.

La dita diu que eren 3 germanes, cadascuna va anar a una muntanya diferent. Des de Santa Fe es poden veure les altres dues, Santa Pelaia i Santa Carrànima.

El bisbe Ermengol d'Urgell mentre inspeccionava les obres de Pont de Bar va caure al riu Segre, obrint-se el cap en picar contra les roques. El sant cadàver va anar riu avall i no va ser fins a Trespunts d'Organyà que el veieren i el varen treure del riu utilitzant ganxes de raier.

D'aquí que dels habitants d'Organyà se'n diguin ganxos i ganxes.

La fira de Sant Andreu era una de les grans fires de bestiar. Hi havia moltes parades, també de torronaires. Venia gent de tot arreu, de totes les muntanyes del voltant. Actualment és una fira on hi ha molts tractors, roba i embotits.

Organyà, municipi de la comarca de l'Alt Urgell.

L'any 1904 es van trobar a la rectoria de la vila una de les proses més antigues escrites en català, les Homilies d'Organyà, text format per 6 sermons i datat a finals del segle XII.

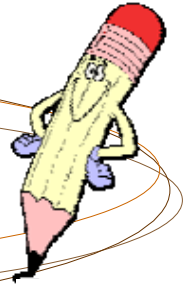
Població d'Organyà:

- Al 1553 hi havia 81 focs.
- Al 1717 hi havia 350 habitants.
- Al 1900 hi havia 1002 habitants
- Al 2017 hi ha 801 habitants.

Font: Idescat

Oci i Cultura

Símbols

Quin símbol no està repetit?

Veritat / Mentida

Esbrina quines afirmacions són certes i quines no.

- A** La residència de l'Hospital té vistes al Cadí.
- B** A la Seu només mengem gelats quan obren la Tina i el Nazario.
- C** L'entrada de l'estiu serà a finals de maig.
- D** El cinema Guiu també té una sala de festes.
- E** El mercat de la Seu es fa setmanalment cada dimarts i divendres.
- F** L'Espai Ermengol és un museu diocesà.
- G** El proper 23 d'abril regalarem llibres i roses.

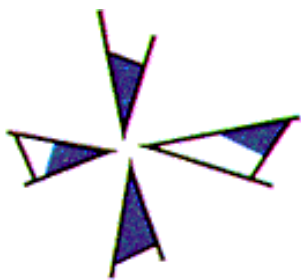
Troba la paraula intrusa

- 1:** Llibre Rosa Sant Jordi Revista
- 2:** Mona Torradetes de Santa Teresa Bunyols de vent Torrons
- 3:** Neu Florir Gel Fred
- 4:** Ciclisme Futbol Tennis Bàsquet
- 5:** Formatge Mantega Llet Ous
- 6:** Rap Truita Tauró Tonyina

Solucions:
Veritat o fals: A: veritat // B: fals // C: fals // D: veritat // E: fals // F: fals // G: veritat
Paraula intrusa: 1: revista // 2: torrons // 3: florir // 4: ciclisme // 5: ous // 6: truita //

Symbol:

fundació
sant hospital
la seu d'urgell